УДК 349.2

Черкунов О.В.,
аспірант кафедри трудового права та
права соціального забезпечення КНУ ім. Т. Шевченка

ГЕНЕЗИС ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТРУДОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАЦІВНИКІВ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ

У науковій статті проаналізовані історичні передумови регулювання трудової діяльності працівників правоохоронних органів. Здійснений його аналіз, який свідчить про необхідність проведення подальшої роботи з урегулювання трудової діяльності працівників правоохоронних органів України.

Ключові слова: генезис, працівник, правове регулювання, етап, правоохоронний орган, реформування.

Актуальність теми. Реформування вітчизняного законодавства, яке регулює функціонування правоохоронних органів, зокрема і в частині трудової діяльності їх працівників, так або інакше потребує звернення до історичних витоків формування відповідної нормативно-правової бази, що дозволяє простежити її історичний розвиток, вплив конкретного періоду часу на правову регламентацію даної сфери трудових відносин, виявити позитивні та негативні аспекти застосування правових норм. Розуміння суспільних процесів, особливостей їх трансформації та визначення перспектив подальшого розвитку, а отже, і потреби в їх урегульованості правовими приписами, не можливо здійснити без ретельного аналізу становлення нормативної регламентації трудової діяльності працівників названих органів державної влади на усіх етапах формування української державності. Таким чином, розбудова як вітчизняної правоохоронної системи, так і удосконалення законодавства України про працю, зумовлюють необхідність звернення до історичних джерел з метою урахування наявного багаторічного досвіду.

Метою є доктринальне дослідження питань правового регулювання трудової діяльності працівників правоохоронних органів України на різних етапах виникнення нашої держави, що виступило підґрунтям для забезпечення нормативної регламентації праці сучасних працівників таких органів державної влади і формування основ при створенні нових органів, які на-

лежать до системи правоохоронних, особливо з огляду на наявність невирішених проблем та необхідність їх подолання.

Основний зміст. Історія становлення та розвитку нормативного регулювання організації і функціонування правоохоронних органів (прокуратура, поліції, податкова міліція, Служба безпеки України тощо) на українських землях є досить складною та різноманітною, відповідні процеси відбувалися неодночасно та пройшли через тривалі і неоднозначні часові періоди.

П.І. Хамула визначає такі періоди становлення правоохоронної діяльності в Україні: 1) період Київської Русі; 2) часи Галицько-Волинського князівства (1199 р. – 40–60-ті роки XIV ст.); 3) період Великого Князівства Литовського; 4) перебування українських земель у складі Московської держави та Російської імперії; 5) період відновлення Української держави 1917-1921 рр.; 6) період радянської доби; 7) період з часу проголошення незалежності України [1, с. 12-13]. Дана класифікація базується на історичних епохах входження переважної більшості українських земель до складу тих або інших держав, однак у ній не повною мірою розкриваються особливості правового регулювання діяльності правоохоронних органів. Застосовувати такий підхід при дослідженні проблематики розвитку правового регулювання трудової діяльності працівників правоохоронних органів є недоцільним, адже, наприклад, вести мову про нормативну регламентацію праці у часи Київської Русі чи Великого Князівства Литовського не доводиться. Наведена періодизація не дозволяє повною мірою розкрити усі етапи становлення відповідного законодавства, адже у межах і панування радянського права, і під час розбудови незалежної Української держави, наявні суттєві відмінності, які потребують виділення окремих складових елементів у відповідних етапах.

О. Скомаров досліджуючи проблематику історичного розвитку правоохоронних органів України запропонував таку класифікацію: 1) друга половина I тис. до н.е. – XIV ст. – зародження правоохоронних органів у містах-державах Північного Причорномор'я; 2) 1654-1711 роки – період входження українських земель до складу Московського царства; 3) 1711-1917 роки – період входження українських земель до складу Російської імперії; 4) 1917-1991 роки – період входження України до складу СРСР; 5) з 1991 року – розвиток правоохоронних структур незалежної України [2, с. 120]. Така класифікація етапів формування правоохоронних органів України навряд чи є виправданою, оскільки говорити про можливість функціонування будь-яких інституційних правоохоронних органів у часи, які були до н.е. або в інші періоди до створення відповідної нормативно-правової бази є некоректним. Крім того, істотним недоліком є те, що автор не вирізняє у самостій-

ний період час національно-визвольної боротьби 1917-1921 років, а також акцентує увагу виключно на державних утвореннях, юрисдикція яких поширювалася у той час на переважну частину українських земель, проте залишає поза увагою важливі державно-правові явища, наприклад, судова реформа 1864 року тощо.

До етапів становлення правового регулювання трудової діяльності працівників відповідних органів влади відносяться такі: 1) Функціонування правоохоронних органів у складі Російської імперії (1722-1917 рр.): а) зародження правової регламентації трудової діяльності працівників правоохоронних органів (1722 р. – середина XIX ст.); б) детальне регулювання трудової діяльності працівників правоохоронних органів (середина XIX ст. – 1917 р.); 2) функціонування правоохоронних органів у період національно-визвольної боротьби (1917-1920 рр.); 3) діяльність правоохоронних органів у період дії радянської влади (1920-1991 рр.): а) початок правової регламентації трудової діяльності працівників правоохоронних органів (1920 р. – середина XX ст.); б) посилення нормативного регулювання трудової діяльності працівників правоохоронних органів (середина XX ст. – 1991 р.); 4) функціонування правоохоронних органів незалежної України (з 1991 року): а) наслідування радянських традицій регулювання трудової діяльності працівників правоохоронних органів в Україні (1991-2014 рр.); б) реформування законодавства про трудову діяльність працівників правоохоронних органів України (з 2014 р.).

1. Дореволюційний етап правового регулювання трудової діяльності працівників правоохоронних органів (1722-1917 рр.):

а) зародження правової регламентації трудової діяльності працівників правоохоронних органів (1722 р. – середина XIX ст.).

У 1722 році Петро I визначив основи правового регулювання організації та функціонування прокуратури. Прокуратуру очолював генерал-прокурор, якому підпорядковувалися всі прокурори в колегіях і судах, що діяли від імені генерал-прокурора, під його наглядом та заступництвом, від нього отримували вказівки та зверталися з доносами і протестами. [3, с. 199]. Вказівка на необхідність врахування особистих якостей працівників прокуратури не втратила своєї актуальності і на сьогодні, оскільки на службу в органи прокуратури України мають призначатися працівники, які заслуговують на довіру з боку суспільства та здатні на належному рівні виконувати свої трудові обов'язки не підриваючи авторитет ні прокуратури, ні держави загалом.

У першій половині XVIII ст. в Росії була відсутня система спеціалізованих поліцейських органів, поліція була створена лише на рівні губернських столиць, а сільської поліції не існувало зовсім, тобто загальна поліція

була децентралізована. Значну роль у реалізації правоохоронної функції продовжували виконувати перевірені часом армійські підрозділи – Семенівський, Преображенський полки тощо, які у даній сфері наділялися досить широкими повноваженнями [4]. Тобто для виконання поліцейських функцій залучалися і військові, що було зумовлено відсутністю належної організації праці у поліції тогочасної Російської імперії, низьким рівнем підготовки діючих працівників та іншими явищами, які не дозволяли їм самостійно повною мірою забезпечувати реалізацію правоохоронної діяльності.

б) запровадження детального правового регулювання трудової діяльності працівників правоохоронних органів (середина XIX ст. – 1917 р.).

Істотні зміни у правовому регулюванні трудової діяльності працівників прокуратури у Російській імперії були викликані судовою реформою 1864 року. Так, всі прокурорські працівники визнавалися державними службовцями, а тому повинні були мати російське підданство. На прокурорські посади могли бути призначені особи, які мали вищу юридичну освіту і значний стаж: 1) для посади товариша прокурора окружного суду – не менше 4 років; 2) для посади прокурора окружного суду і товариша прокурора судової палати – не менше 6 років; 3) для прокурора судової палати і товариша обер-прокурора – не менше 8 років; 4) для посади обер-прокурора – не менше 12 років. До стажу судової діяльності, яка давала право на зайняття прокурорських посад, входило і здійснення адвокатської діяльності на посаді присяжного повіреного. Судовими слідчими могли бути особи, які мали вищу юридичну освіту, досягли 25 років, і мали стаж судової діяльності не менше 4 років. На посади обер-секретарів, помічників обер-секретарів, а також секретарів і їхніх помічників могли бути призначені особи, які закінчили вищі юридичні навчальні заклади, або склали відповідні іспити з юридичних дисциплін [5, с. 39-47]. З наведеного вбачається, що тогочасне законодавство висувало до прокурорських працівників досить суворі вимоги, існування яких зумовлено важливістю виконуваних органами прокуратури функцій та завдань, що висуває специфічні умови як до освіти, так і досвіду роботи таких працівників. Порівняльний аналіз наведених вище положень та чинного законодавства України свідчить, що на сьогодні законодавець більш ліберально підходить до наявності досвіду роботи, який необхідний для працівників прокуратури при влаштуванні на службу до такого правоохоронного органу, що є скоріше недоліком, ніж позитивним моментом.

Не могли бути призначені на прокурорські посади: 1) особи, які знаходилися під слідством за злочини чи проступки, а також ті, які притягувалися до кримінальної відповідальності у вигляді поміщення у в'язницю, або більш тяжкого покарання; 2) особи, звільнені з служби за вироком суду, або

виключені із духовного сану за проступки; 3) неплатоспроможні боржники; 4) особи, які знаходяться під опікою за марнотратство [6, с. 62]. На формування обмежень щодо можливості працевлаштування до органів прокуратури у Російській імперії вплинуло суттєво тогочасне законодавство (вплив релігії на державну владу, особливості правового становище людини тощо), внаслідок чого певна частина відповідних обмежень втратила свою актуальність. Тим не менш, на сьогодні окремі з названих вище підстав все ж перешкоджають працевлаштуванню до органів прокуратури (наявність незанятої або непогашеної судимості, недієздатність та інше).

Судові Статути передбачали певні обмеження до прокурорських працівників, зокрема їм заборонялося: 1) брати участь у набутті майна, продаж якого був доручений їм як посадовим особам; 2) брати підряди і поставки як своїм майном, так і майном своїх дружин у тій місцевості де вони служать [6, с. 63]. З наведеного вбачається, що з метою забезпечення неупередженості та об'єктивності працівників прокуратури під час здійснення ними своєї трудової діяльності встановлювалися спеціальні майнові обмеження як для таких працівників, так і окремих членів їх родини.

31 липня 1859 року імператор Олександр ІІ затвердив «Положение о наградах по службе», яке стало першим актом де було визначено порядок застосування нагород. Названий акт увійшов до складу третього тому Зводу Законів Російської імперії. Відповідно до нього було передбачено такі нагороди: 1) високе благовеління; 2) чини; 3) ордени; 4) землі; 5) подарунки його імператорської величності; 6) грошові кошти; 7) переведення в гвардію; 8) золота зброя [7]. Отже, до працівників прокуратури у Російській імперії могли застосовуватися заходи заохочення як і до будь-яких інших державних службовців, така позиція на сьогодні виглядає нелогічною, адже працівники відповідного правоохоронного органу виконуючи правоохоронні функції здійснюють свою діяльність у особливій сфері суспільних відносин, що обумовлює необхідність і застосування спеціальних мотиваційних засобів, в тому числі і заохочень до праці. У той час працівники прокуратури, які чесно і сумлінно виконували свої службові обов'язки заохочувалися по службі (іменні нагороди та підвищення у класному чині).

2. Функціонування правоохоронних органів у період національно-визвольної боротьби (1917-1920 рр.).

15 грудня 1917 року Центральна Рада Української Народної Республіки прийняла Закон «Про утворення Генерального Суду» відповідно до якого при Генеральному Суді утворювалася прокураторія, офіційна назва якої була «Прокураторія Генерального Суду». Прокураторія фактично знаходилася в подвійному підпорядкуванні. З одного боку, вона діяла при Генеральному Суді, а з іншого – її регламент затверджувався Секретарством судо-

вих справ. Воно ж надавало одному із прокураторів звання старшого і доручало йому «провід над прокураторією» [8, с. 63]. 23 грудня 1917 року Центральна Рада Української Народної Республіки ухвалила Закон «Про урядження прокураторського нагляду на Україні», відповідно до якого прокуратурії утворювалися при апеляційних і окружних судах. Очолювали відповідні прокуратурії старші прокуратори. Прокуратори призначалися Генеральним секретарем судових справ, водночас посади прокурорів та товаришів прокурора окружних судів скасовувалися. Отже, у нетривалий період діяльності Центральної Ради Української Народної Республіки питанням правового регулювання трудової діяльності працівників прокуратури не було приділено належної уваги, було прийнято лише основні правові документи.

Під час гетьманського правління Україною питання організації і діяльності прокуратури регулювалися Законом «Про заснування Державного Сенату». Під час правління Директорії було скасовано зазначений Закон, а також Закон «Про заснування прокураторского нагляду на Україні». Була відновлена діяльність Генерального Суду, який дістав назву – Вищий Суд Української Народної Республіки. На початку січня 1919 року Рада народних міністрів УНР затвердила штати Вищого Суду, якими охоплювалася і прокураторія. Штати прокураторії Верховного Суду складалися з Старшого прокуратора, семи прокурорів і одного секретаря прокурора Таким чином, прокуратуру УНР можна розглядати, з одного боку, як аналог того державного органу, який функціонував в Україні після судово-правової реформи в Російській імперії 1864 року, а з іншого – як державно-правовий інститут, що був складовою частиною української державності і тим самим принципово відрізнявся від свого попередника [9, с. 815]. Однак у силу різних обставин (фактичні військові дії, складна соціально-економічна обстановка тощо) проблематиці трудової діяльності у той час не було приділено достатньої уваги, наприклад, будь-яких відомих нормативно-правових актів щодо умов вступу на службу в органи прокуратури, застосування заходів заохочення тощо не збереглося.

3. Функціонування правоохоронних органів у період дії радянської влади (1920-1991 рр.).

а) зародження правового регулювання трудової діяльності працівників правоохоронних органів у радянський час (1920 рік – середина ХХ ст.).

Державна прокуратура УСРР була створена у м. Харкові 28 червня 1922 року постановою ВУЦВК №28 з одночасним прийняттям Положення «Про прокурорський нагляд в УРСР» [10, с. 107]. В умовах формування та функціонування тоталітарної держави, де керівна роль у політичній системі належала ієрархії партійних комітетів, прокуратура у своїх рішеннях зале-

жала не тільки від сутності діючих законів, але й від волі вищих органів ЦК РКП(б) і ЦК КП(б)У. Головним критерієм підбору працівників до органів прокуратури на початковому етапі становлення радянської прокуратури було приналежність до більшовицької партії та відданість її ідеям.

Декретом НКВС «Про робітничу міліцію» від 10 листопада 1917 року було створено міліцію. З моменту створення міліції гостро постало питання про кадрове матеріальне та технічне забезпечення. Так, Декретом Ради Народних Комісарів України «Про організацію міліції» (ухваленого РНК 5 лютого 1919 року) визначався порядок організації на території республіки робітничо-селянської радянської міліції. На підставі Декрету у березні 1919 року НКВС України видав інструкцію по організації радянської робітничо-селянської міліції, в якій крім організаційних питань упорядковані питання: призначення та звільнення співробітників міліції, структури, взаємовідносин працівників міліції, визначення окладів та утримання міліції, штатні розписи. Суттєвим підвищенням престижності служби в міліції та зменшенню плинності кадрів було прийняття постанови ВУЦВК «Про поширення на сім'ї працівників міліції прав та переваг, наданих сім'ям військовослужбовців» від 8 серпня 1922 року, якою соціальний захист сімей працівників міліції прирівнювався до відповідного забезпечення сімей військовослужбовців [11, с. 242]. Відповідні нормативно-правові акти суттєво вплинули на забезпечення трудової діяльності працівників міліції, однак все ж треба визначити, що істотного покращення правового становища таких працівників не відбулося, внаслідок чого відбувалася постійна текучість кадрового складу у даному правоохоронному органі.

Прийняття Конституції СРСР у 1936 році зумовило розширення соціального захисту населення у тому числі і працівників міліції. Так, ст. 120 Конституції СРСР громадянам надавалось право на матеріальне забезпечення за старістю, а також у разі хвороби і втрати працездатності [12]. Це право забезпечувалось широким розвитком соціального страхування працівників та службовців за рахунок держави, безкоштовною медичною допомогою, надання в користування широкої мережі курортів.

б) становлення правового регулювання трудової діяльності працівників правоохоронних органів у радянський час (середина XX ст. – 1991 рік).

Починаючи з другої половини XX століття проблематиці трудової діяльності працівників органів радянської прокуратури стали приділяти значно більше уваги. Стаття 52 Положення про прокурорський нагляд СРСР передбачала вимоги до освітнього рівня прокурорів і слідчих працівників. На посади прокурорів і слідчих призначали осіб з вищою юридичною освітою. Зазначалось, що особи, які не мали вищої юридичної освіти, в окремих випадках, могли бути призначені слідчими або прокурорами тільки за

погодженням з Генеральним прокурором СРСР. На практиці такі виключення застосовували до осіб, які успішно навчалися на останніх курсах заочних або вечірніх відділень у вищих юридичних навчальних закладах, працювали помічниками прокурорів на громадських засадах, характеризувалися як особи з високими діловими та моральними якостями [13, с. 281]. Застосування умов прийняття на службу до органів прокуратури для потенційних працівників позитивно вплинуло на якість виконуваних такими органами покладених на них завдань і функцій, оскільки добір кваліфікованих кадрів, які характеризуються необхідними особистими навиками, є об'єктивною потребою належного виконання відповідними працівниками правоохоронних функцій.

На трудову діяльність працівників радянської прокуратури істотно вплинуло прийняття Конституції СРСР 1977 року, яка встановила основні положення організації і діяльності органів прокуратури, що діяли до проголошення незалежності України. На підставі і відповідно до Конституції СРСР 30 листопада 1979 року Верховна Рада СРСР прийняла Закон «Про прокуратуру СРСР», де визначалися завдання, основні напрями діяльності, принципи організації роботи прокуратури [13, с. 282]. Тим не менш, істотних зрушень у встановленні вимог до претендентів на зайняття прокурорських посад в органах прокуратури, підвищення кваліфікації тощо не відбулося.

4. Сучасний період трудової діяльності працівників правоохоронних органів (з 1991 року):

а) зародження правового регулювання трудової діяльності працівників правоохоронних органів (1991-2014 роки).

Новим етапом у розвитку правового регулювання трудової діяльності працівників органів прокуратури України ознаменувався з проголошенням незалежності України та розбудови самостійної української держави. Праця відповідної категорії працівників визначалася згідно з Конституцією України [14], Законом України «Про прокуратуру» [15], Закон України «Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів» [16], Дисциплінарний статут прокуратури України, який затверджений Постановою Верховної Ради України від 6 листопада 1991 року [17] та іншими нормативно-правовими актами.

Проголошення 24 серпня 1991 року незалежності України зумовило питання ліквідації радянської системи органів державної безпеки і створення нових інституцій, які мають бути покликані захистити її суверенітет та вирішувати інші завдання у сфері забезпечення національної безпеки. Так, 25 березня 1992 року Верховна Рада прийняла Закон України «Про Службу безпеки України», де у ст. 19 визначено, що до органів Служби без-

пеки України приймаються на конкурсній, добровільній і договірній основі громадяни України, здатні за діловими та моральними якостями, освітнім рівнем і станом здоров'я ефективно виконувати службові обов'язки. Відповідним законодавчим актом передбачено, що співробітники Служби безпеки України не можуть мати в безпосередньому підпорядкуванні або бути безпосередньо підпорядкованими у зв'язку з виконанням повноважень близьким їм особам. У разі неможливості такого переведення особа, яка перебуває в підпорядкуванні, підлягає звільненню із займаної посади або із служби [18]. Застосування відповідних обмежень є виправданим з огляду на важливість і значущість виконуваних працівниками даного правоохоронного органу функцій і завдань у правоохоронній сфері, що не є характерним для загальних положень законодавства про працю, де роботодавець має право, але не зобов'язаний застосовувати такі обмеження.

б) новітній етап правового регулювання трудової діяльності працівників правоохоронних органів (з 2014 року).

Стаття 49 Закону України «Про Національну поліцію» визначає, що на службу в поліції можуть бути прийняті громадяни України віком від 18 років, які мають повну загальну середню освіту, незалежно від раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, які володіють українською мовою. Незалежно від професійних та особистих якостей, рівня фізичної підготовки та стану здоров'я на службу в поліції не може бути прийнята: 1) особа, визнана недієздатною або обмежено дієздатною особою; 2) особа, засуджена за умисне вчинення тяжкого та особливо тяжкого злочину, у тому числі судимість якої погашена чи знята у визначеному законом порядку; 3) особа, яка має непогашену або незняту судимість за вчинення злочину, крім реабілітованої; 4) особа, щодо якої було припинено кримінальне провадження з нереабілітуючих підстав; 5) особа, до якої були застосовані заходи адміністративної відповідальності за вчинення адміністративного правопорушення, пов'язаного з корупцією; 6) особа, яка відмовляється від процедури спеціальної перевірки під час прийняття на службу в поліції або від процедури оформлення допуску до державної таємниці, якщо для виконання нею службових обов'язків потрібен такий допуск; 7) особа, яка має захворювання, що перешкоджає проходженню служби в поліції; 8) особа, яка втратила громадянство України та/або має громадянство (підданство) іноземної держави, або особа без громадянства; 9) особа, яка надала завідомо неправдиву інформацію під час прийняття на службу в поліції, а також особи які: 10) відмовляються від взяття на себе зобов'язань дотримуватися обмежень та/або від складання Присяги поліцейського, визначених законом; 11) звільнені або мали бути звільнені з посад на підста-

ві Закону України «Про очищення влади» [18]. Такий підхід законодавця пояснюється необхідністю формування кадрового складу працівників відповідного правоохоронного органу так, щоб вони мали змогу на належному рівні виконувати покладені на них повноваження, мали достатній рівень довіри та авторитет як серед колег, так і суспільства загалом.

Принципово новим правоохоронним органом України є Національне антикорупційне бюро України, яке було створено відповідно до Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України» та є державним правоохоронним органом, на який покладається попередження, виявлення, припинення, розслідування та розкриття корупційних правопорушень, віднесених до його підслідності, а також запобігання вчиненню нових [19]. З наведеної законодавчої дефініції вбачається, що даний правоохоронний орган покликаний реалізовувати правоохоронні функції у сфері боротьби та протидії корупційним діянням.

Стаття 10 Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України» визначає, що до працівників Національного бюро належать особи начальницького складу, державні службовці та інші працівники, які працюють за трудовими договорами в Національному бюро. Особами начальницького складу є працівники підрозділів швидкого реагування, захисту учасників кримінального судочинства та забезпечення безпеки працівників відповідно до цього Закону, оперативно-технічних підрозділів Національного бюро. Директор Національного бюро утворює конкурсні комісії, які проводять конкурс на зайняття вакантних посад у Національному бюро. Конкурс на зайняття посад у Національному бюро передбачає складання кваліфікаційного іспиту (тестування) та проведення співбесіди. На службу до Національного бюро приймаються на конкурсній, добровільній, контрактній основі громадяни України, які спроможні за своїми особистими, діловими та моральними якостями, віком, освітнім і професійним рівнем та станом здоров'я ефективно виконувати відповідні службові обов'язки. Призначення на посади у Національному бюро здійснюється виключно за результатами відкритого конкурсу, що проводиться в порядку, визначеному Директором Національного бюро, крім призначення на посади першого заступника та заступників Директора Національного бюро. На осіб начальницького складу Національного бюро поширюється положення про проходження служби рядовим і начальницьким складом органів внутрішніх справ та Дисциплінарний статут органів внутрішніх справ України. Трудові відносини працівників Національного бюро регулюються законодавством про працю, державну службу та укладеними трудовими договорами (контрактами) [19]. Аналізуючи наведені законодавчі положення можна констатувати той факт, що навряд чи доцільним є поширення на функціонування

даного правоохоронного органу нормативних актів, які регулюють роботу поліції, а розроблені були ще за часів існування міліції, та не враховують специфіки завдань і функцій антикорупційного бюро, особливостей трудової діяльності його працівників тощо. Таким чином, необхідно розробляти окремі нормативно-правові акти, які мають детально регламентувати питання прохолодження служби, притягнення до дисциплінарної відповідальності, застосування заохочень тощо.

Сучасний етап розвитку нормативно-правового регулювання трудової діяльності працівників правоохоронних орачів передбачає і працю у таких суб'єктах-роботодавцях як: Військова служба правопорядку у Збройних Силах України, органи охорони державного кордону, органи і установи виконання покарань, слідчі ізолятори та деяких інших. Однак ретельний аналіз відповідних положень нормативної бази свідчить, що до трудової діяльності працівників перелічених вище органів державної влади застосовують вже розглянути нами вище нормативно-правові акти.

Висновки. Генезис формування правоохоронних органів на території сучасної України має досить тривалу історію та характеризується численними етапами протягом яких трудова діяльність працівників таких органів державної влади зазнавала різного впливу та істотно відрізнялася залежно від різних чинників соціально-економічного та політичного життя суспільства. Урегулювання праці працівників правоохоронних органів бере свій початок від реформ російського царя Петра І і пов'язано з створенням органів прокуратури та поліції.

У перших роках існування незалежної Української держави регулювання трудової діяльності працівників таких органів влади здійснювалося шляхом наслідування радянських традицій. З кінця ХХ століття відбувається поступове оновлення відповідного законодавства України як у зв'язку зі створенням нових суб'єктів, так і через реформування вже існуючих органів. Тим не менш, історично-правовий аналіз свідчить про необхідність проведення подальшої роботи з урегулювання трудової діяльності працівників правоохоронних органів України.

Література:

1. Хамула П.І. Правоохоронні органи в системі органів державної влади: автореф. дис. … канд. юрид. наук.: 12.00.01 / Хамула Павло Іванович. – Х. – 2016. – 23 с.
2. Скомаров О. Історичні аспекти діяльності правоохоронних органів з протидії корупції / О. Скомаров // Вісник Національної академії прокуратури України. – 2015. – №2. – С. 116-122.

3. Российское законодательство X-XX вв.: в 9 т. Законодательство периода становления абсолютизма / Под общ. ред. О.И. Чистякова; отв. ред. А.Г. Маньков. – М. – Т. 4. – 1986. – 512 с.
4. Веремеев Ю. История Внутренних Войск (краткий очерк). Ч. 1 / Ю. Веремеев. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://army.amor.kiev.ua/hist/BBA.php.
5. Сухонос В.В. Прокуратура в системі державних органів України: теоретичний аналіз сучасного стану та перспектив розвитку: монографія / В.В. Сухонос; наук. ред. Ю.С. Шемшученко. – Суми. – 2008. – 448 с.
6. Савуляк Р.В. Організація, структура та правовий статус органів прокуратури Російської імперії за судовою реформою 1864 року в Українських губерніях / Р.В. Савуляк // Вісник Львівського університету. Серія юридична. – 2009. – Випуск 48. – С. 60-65.
7. Награды Российской империи. Назва з екрану. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.mimagrad.ru/cgi-bm/exmform/page_037/kuznecov-putevoditel_po_istorii_rossiyskih_nagrad.pdf
8. Копиленко О.Л., Копиленко М.Л. Держава і право України, 1917-1920 / О.Л. Копиленко, М.Л. Копиленко. – К.: Либідь. – 1997. – 208 с.
9. Юсупов В.А. Становлення та розвиток органів прокуратури до здобуття незалежності України / В.А. Юсупов // Форум права. – 2012. – №2. – С. 813-818.
10. Положение о прокурорском надзоре // Советская прокуратура. Сборник документов. – М. – 1981. – С. 102-110.
11. Ладика Ю.В Історія становлення та розвитку забезпечення соціальних гарантій працівників органів внутрішніх справ / Ю.В Ладика // Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. – 2010. – Вип. 4. – С. 242-244.
12. Конституції СРСР 1936 року. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.hist.msu.ru/ER/Etext/cnst1936.htm
13. Устименко В.В. Історичний аспект становлення правової основи системи підвищення кваліфікації прокурорів в УРСР / В.В. Устименко // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Сер.: Право. – 2014. – Вип. 26. – С. 279-282.
14. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 №254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – №30. – Ст. 141.
15. Про прокуратуру: Закон України від 05 листопада 1991 року №1789-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – №53. – Ст. 793.
16. Про державний захист суддів, працівників апарату суду і працівників правоохоронних органів: Закон від 23 грудня 1993 №3781-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – №11. – Ст. 50.
17. Про затвердження Дисциплінарного статуту прокуратури України: Постанова Верховної Ради України від 06 листопада 1991 року №1796X11. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1796-12.
18. Про Національну поліцію: Закон України від 02 липня 2015 року №580-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – №40-41. – Ст. 379.

19. Про Національне антикорупційне бюро України: Закон України від 14 жовтня 2014 року №1698-VII // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – №47. – Ст. 2051.

Черкунов А. Генезис правового регулирования трудовой деятельности работников правоохранительных органов.

В научной статье проанализированы исторические предпосылки регулирования трудовой деятельности работников правоохранительных органов. Осуществлен его анализ, который свидетельствует о необходимости проведения дальнейшей работы по урегулированию трудовой деятельности работников правоохранительных органов Украины.

Ключевые слова: генезис, работник, правовое регулирование, этап, правоохранительный орган, реформирование.

Cherkunov A. Genesis legal regulation of labor activity for law enforcement officers.

Historical pre-conditions of adjusting of labour activity of law enforcement authorities workers are analysed in the scientific article. Its analysis that testifies the necessity of realization of further work concerning regulation of labour activity of workers of law enforcement authorities of Ukraine is carried out.

Keywords: genesis, worker, legal adjusting, stage, law enforcement authority, reformation.